

Усенова А.

КЫРГЫЗСТАНДЫН ЖАШТАР УЮМДАРЫ
ЭГЕМЕНДҮҮЛҮК ЖЫЛДАРЫНДА

Усенова А.

МОЛОДЕЖНЫЕ ОРГАНИЗАЦИИ КЫРГЫЗСТАНА
В ГОДЫ НЕЗАВИСИМОСТИ

A. Usenova

THE YOUTH ORGANIZATIONS OF KYRGYZSTAN
DURING THE YEARS OF INDEPENDENCE

УДК: 94.373.2

Бул макалада автор тарабынан эгемендүүлүк жылдарындагы коомдогу жаштардын абалы талдоого алынды. Эгемендүүлүккө ээ болгон мезгилден баштап, алгачкы 30 жылдары Кыргызстанда мамлекеттик денгээлде жаштар саясатынын жоктугу жана жаштар маселелерине өзгөчө көңүл бурулбай жаткандыгы каралды. Бул жылдары, жаштардын ар кыл денгээлдеги көйгөйлөрүн чечүүгө аракет кылган «Жаштардын укук коргоо тобу», «Жаштар өнүктүрүү институту» коомдук фонду, «Жаш активисттердин тобу», Кыргызстандын «Жаштар Укуктары уюму», «Эркин Муун Либералдык Жаштар Альянсы», «Эмити» Жаштар Фонду, Либералдык жаштар клубу жана башка субъекттеринин түрлөрүнүн иш аракеттерин чагылдырганга аракеттер кылынды. Өзгөчө, автор эл аралык ЮНИСЕФ уюму тарабынан жаштардын өз ара аракеттенүүсү жана пайдалуу көндүмдөрдү алуусу үчүн 32 жаштар борборлорунун тармагын түзгөндүгү аныкталды. Ошондой эле, Жоогазын революциясынын активдүү катышуучулары болгон «Кел-Кел» жана «Бирге!» сыяктуу жаштардын кыймылдары жана аталган уюмдар, бүгүнкү күндө көбү иштебейгендиги аныкталган. Анын негизги себептерин, автор, бул уюмдардын өзгөчө түзгөн адамдардын тарап кетиши, башка уюштуруу иштерине өтүп кеткендиги, ошондой эле мамлекет тарабынан бул уюмдардын алгылыктуу иштер кетишине комок болбогондуктан алар өз иштерин токтотууга мажбур болушкандыгын тастыктайт.

Негизги сөздөр: мамлекет, саясат, өлкө, бийлик, эгемендүүлүк, коом, жаштар, саясат, мыйзам, уюм.

В данной статье автор анализирует положение молодежи в обществе в годы независимости. В первые 30 лет после обретения независимости в Кыргызстане наблюдается отсутствие молодежной политики на государственном уровне и недостаточное внимание к проблемам молодежи. В те годы были созданы Институт развития молодежи, Правозащитная организация молодежи Кыргызстана, Либеральный молодежный альянс «Свободное поколение», Молодежный фонд «Эмити», Либеральный молодежный клуб и другие организации, которые в определенной степени пытались решить проблемы молодежи на различных уровнях. В частности, автор отметил, что Международной организацией ЮНИСЕФ была создана сеть из 32 молодежных центров для взаимодействия молодежи и приобретения полезных навыков. А также молодежные движения, такие как «Кел-кел», «Бирге» сегодня многие из вышеперечисленных организаций не функционируют. В качестве основных причин автор приводит распад лиц, составляющих ядро этих организаций, переход их на другую организационную работу, а также то, что они были вынуждены прекратить свою деятельность из-за того, что государство не оказывало определенное содействие этим организациям.

Ключевые слова: государство, политика, страна, праительство, общество, молодежь, политика, закон, организация.

In this article, the author analyzes the position of young people in society during the years of independence. In the first 30 years after gaining independence in Kyrgyzstan, there is a lack of youth policy at the state level and insufficient attention to youth problems. In those years, the Youth Development Institute, the Human Rights Organization of the Youth of Kyrgyzstan, the Liberal Youth Alliance "Free Generation", the Youth Foundation "Amity", the Liberal Youth Club and other organizations were created, which to a certain extent tried to solve the problems of youth at various levels. In particular, the author noted that the international organization UNICEF has created a network of 32 youth centers for the interaction of young people and the acquisition of useful skills. As well as youth movements, such as "Kel-kel", "Birge" today, many of the above organizations do not function. As the main reasons, the author cites the disintegration of the people who make up the core of these organizations, their transition to other organizational work, and the fact that they were forced to stop their activities due to the fact that the state did not provide some assistance to these organizations.

Key words: state, politics, country, government, society, youth, politics, law, organization.

30 жылдан ашуун мезгил өтсө да биздин Кыргызстанда жалпы мамлекеттик денгээлдеги максаттуу чаралардын комплекси катары жаштар саясаты жокко эсе. Ал эми жалпысынан, эгемендүүлүк жылдарга көз чаптырсак, жаштардын катышуусун эске алган формалдуу, бир топ символикалык иш-аракеттер бар. Жаштар иштери боюнча Министрлик түрүндөгү формалдуу структура, кээ бир стратегиялар жана программалар иштелип чыгууда, алар саясий эрк же ресурстар база менен бекемделбегендиктен, алгач ишке ашпай калгандыгы иш жүзүндө маалым. Жаштарды камтыган көптөгөн тектеш тармактар бар, бул билим берүү, бул жаш ишкерлерди колдоо, бул социалдык чөйрө ж.б. Ал эми мамлекеттин жаштар чөйрөсүндөгү ролунун максаттары да, субъекттери да, көлөмү да аныкталган эмес [1, 16-б.]

Жалпысынан алганда, бул мамлекеттик чаралардын пакети багытталышы керек болгон максаттуу топ аныкталмайынча мүмкүн эмес. Бүгүнкү күндө Кыргыз Республикасында жаштарды аныктоонун бир гана критерийи бар жана мыйзам боюнча бул категорияга 28 жашка чейинкилердин баары кирет [2,

12-б.]. Жана бул категориянын ичинде көптөгөн топтор, өзгөчөлүктөр жана муктаждыктар бар, аларды мамлекет эске ала албайт.

«Жаштар өнүктүрүү институту» коомдук фонду (ЖӨБ) Кыргыз Республикасында жаштар менен иштөө жана жаштар саясатын өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү боюнча алдыңкы уюм болуп саналат. Кыргызстанды өнүктүрүү идеясына берилген жигердүү жана камкор жаштардын башын бириктирет, алардын биргелешкен аракеттери Фондго Кыргызстандын жаштары үчүн болгон жана пайда болуп жаткан мүмкүнчүлүктөрдүн навигатору жана лидери болууга мүмкүндүк берет. «Жаштарды өнүктүрүү институту» коомдук фонду Кыргыз Республикасында жаштар менен иштөө жана жаштар саясатын өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү боюнча алдыңкы уюм болуп саналат, активдүү жана камкор жаштарды бириктирет. Жаштарды өнүктүрүү институту 2014-жылдын 15-апрелинде «Республиканын менчиги» коомдук бирикмесин кайра каттоодон өткөрүү жолу менен түзүлгөн (каттоо 2011-жылдын 28-февралында). «Республиканын менчиги» БӨУ жаңы долбоорлор пайда болуп, көп нерсеге умтулуу пайда болуп, ошол эле учурда команда да өскөндө. Негизги кызматкерлер Бишкек шаарында иштешсе да, институттун долбоорлору жана программалары Кыргызстандын бардык аймагын камтыйт [3, 26-б.].

Институттун жетишкендиктери:

- 9 жыл үзгүлтүксүз ишмердүүлүк;
- 100дөн ашык аткарылган долбоорлор;
- 25 туруктуу кызматкер;
- мамлекеттик мекемелер жана ЖӨБ органдары менен 60 меморандум;
- эл аралык кызматташтык келишимдери түзүлгөн 27 мекен;
- «ИРМ Салым» жеке микрокредиттик компаниясы;
- адистештирилген китепкана фондусу бар өздүк кабинети;
- «IRM Plus» менчик басмаканасы.

Институт эл аралык мамилелерге өзгөчө көңүл бурат, ошондуктан чет мамлекеттердин жаштар секторунда улуттук саясаттын жана жаштар менен иштөөнүн алкагында тажрыйба алмашууга жана алдыңкы тажрыйбаны колдонууга мүмкүндүк берүүчү бизнес тармагына ээ.

Кыргызстанда негизинен борбор калаада адам укуктарына басым жасаган бир топ таасирдүү жаштар уюмдары бар. Эң алгачкы уюмдардын бири – 1995-жылы Бишкек шаарындагы ЖОЖдордун студенттери тарабынан жаштардын өз укуктары тууралуу маалымдуулугун жогорулатуу жана аларды бул укуктарды коргоонун куралдары менен камсыз кылуу максатында түзүлгөн Жаштардын укук коргоо тобу. 2006-жылдан бери бул уюм жаштардын өздөрү

аныктаган актуалдуу көйгөйлөрдү чечүү үчүн аймактарда жаштардын демилгелүү топторун түзүүгө салым кошуп келет. Бүгүнкү күндө “Студенттик укук коргоо кыймылы” деп аталган тармактын 120га жакын мүчөсү, ошондой эле конкреттүү долбоорлорду ишке ашырган дагы бир нече жүз ыктыярчылар болгон. Жаш активисттердин дагы бир тобу – бул Кыргызстандын Жаштар Укуктары Тармагы, ал бир катар жаштар топторун, анын ичинде Эркин Муун Либералдык Жаштар Альянсын, «Эмити» Жаштар Фонду, Либералдык жаштар клубу ж.б. Акыркы эки жыл катары менен өлкөнүн Адам укуктары боюнча Акыйкатчысына жаштардын укуктарынын абалына баа берүүгө көмөктөшүп, анын жыйынтыктарын “Жаштардын талаптарын сактоо жөнүндө” жылдык отчетуна киргизүү үчүн жардам көрсөттү. Кыргыз Республикасындагы адам жана жарандык укуктар.” Алар жалпысынан жаштардын укуктарынын көптөгөн бузулушун аныктап, документтештирип алган [4, 51-б.].

«Бирге!» Элдик жаштар кыймылы коомдук бирикмеси. Формасы Чет элдик уюмдардын катышуусу менен коомдук бирикме катары, 2005-жылдын 24-июнунда кошулган. Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинин 2021-жылдын 15-декабрындагы Бишкекте “Бирге” жаштар кыймылынын форуму өткөн. Иш чарага Кыргызстандын бардык аймактарынан 250дөн ашуун өкүлдөр: белгилүү коомдук жана саясий ишмерлер, жаштар активисттери, ишкерлер, чыгармачыл интеллигенциянын өкүлдөрү катышууда. Форумдун катышуучулары жана коноктору өздөрүнүн ийгиликтери менен бөлүшүп, билим берүү, саясат жана маданият тармагындагы учурдагы тенденциялар тууралуу айтып беришкен. Кыймылды түзүүнүн демилгечилеринин айтымында, анын негизги максаты Кыргызстандын прогрессивдүү жаштарынын башын бириктирип, күчтүү жана өнүккөн мамлекетти куруу болуп саналат.

Уюштуруучулар бул жол менен өлкөбүздүн өнүгүшүнө жаңы дем берип, ошону менен маанилүү чечимдердин кабыл алынышына таасир этүүнү көздөп жатканын айтышты.

«Ар бир адамдын үнү угулушу керек. Биз мамлекетибиздин жана коомубуздун алдында турган эң маанилүү көйгөйлөрдү жана милдеттерди чечүүгө көмөктөшүүгө жана активдүү катышууга ниеттенибиз. Биз биргелешип гана өлкөбүздүн өнүгүүсүндө зарыл секирик жасоого жөндөмдүү күч боло алабыз. Бирге тартипке салабыз, Жаштар форумунун алкагында Кыргызстандын жаштарын консолидациялоого багытталган идеялардын жана долбоорлордун бет ачары да болот. Кыймыл беш негизги багыт боюнча иш алып барат, аларга токтоло кетсек, анда:

1. Өнүгүү борборлорунун жаштар тармагы
2. «Жашыл Кыргызстан» долбоору
3. Стартаптарды колдоо
4. «ПолитСтратегия» Лидерлик мектеби
5. ArtKG долбоору.

ЮНИСЕФ 2010-жылы атайын жаштар программасын баштаган. Анын максаты жаштардын турмуштук көндүмдөрүн жана жарандык компетенттүүлүгүн өнүктүрүү аркылуу, ошондой эле аялдар менен жаштардын алар үчүн маанилүү маселелерге катышууга мүмкүнчүлүктөрүн кеңейтүү аркылуу алардын жашоосун жакшыртуу болуп саналат. ЮНИСЕФ жаштардын өз ара аракеттенүүсү жана пайдалуу көндүмдөрдү алуусу үчүн платформаны камсыз кылуу үчүн 32 жаштар борборлорунун тармагын түзгөн. Программа этникалык кагылыштан кийин дароо эле 32 жаштар борборлорунун тармагын түздү, бул ар кандай тектеги жаштарга, анын ичинде маргиналдуу топторго жана азчылыктарга өз ара аракеттенүү жана жеке жашоосун жакшыртуу жана жардам берүү үчүн колдоно ала турган пайдалуу көндүмдөрдү алуу үчүн платформаны камсыз кылууга аракеттер болгон.

2018-жылы Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Жаштар иштери, дене тарбия жана спорт мамлекеттик агенттиги эл аралык донорлордун колдоосу менен Жаштар борборун түзгөн. Бүгүнкү күндө Жаштар борборунун базасында бир нече уюмдар жана клубдар иш алып барууда. «Жаш Муун», жаштар борбору жаштардын кызыктуу жана интерактивдүү убакыт өткөрүүсү үчүн коопсуз жай катары жаштарды өзүнө тартат. Жана бул жерде, албетте, иштин маанилүү аспектилеринин бири квалификациялуу психологдун колдоосу болуп саналат. Борбор БУУнун Балдар фонду (ЮНИСЕФ) жана Бириккен Улуттар Уюмунун Тынчтык куруу фонду тарабынан каржыланган «Жаратман жаштар» долбоорунун колдоосу менен иш алып барат.

Борбордун милдеттери:

- мамлекеттик жаштар саясатын ишке ашыруу процессине жаштарды тартуу;
- жаштардын турмуштук ишмердүүлүгүнүн маселелерин чечүү;
- Жаштардын демилгелерин колдоо.

Борбордун иши Мамлекеттик агенттиктин алдындагы «Спорттук курулуштарды башкаруу жана спорттук колдоо» мамлекеттик мекемесинин бюджетинен, ошондой эле максаттуу инвестициялардын, гранттардын, демөөрчүлүк каражаттардын эсебинен каржыланат.

«Жаштарды өнүктүрүү институту» коомдук фонду (ЖӨБ) жаштар менен иштөө жана Кыргыз Республикасындагы жаштар саясатын өнүктүрүүгө көмөк көрсөтүү боюнча алдыңкы уюм болуп саналат. Бул уюм жигердүү жана камкор жаштарды бириктирет. Алардын Кыргызстанды өнүктүрүүгө болгон

каалоосу жана идеясы жардам берет. Фонд өлкөбүздүн жаштары үчүн болгон жана жаңы мүмкүнчүлүктөрдүн лидери болууга комок көрсөтүшөт.

Жаштарды өнүктүрүү институту 2014-жылдын 15-апрелинде «Республиканын менчиги» коомдук бирикмесин кайра каттоодон өткөрүү жолу менен түзүлгөн (каттоо 2011-жылдын 28-февралында). «Республиканын менчиги» БӨУ жаңы долбоорлор пайда болуп, дагы көп нерсеге умтулуу пайда болуп, ошол эле учурда команда дагы өскөн. Жаштар борборлорун түзүү Кыргыз Республикасынын жаштар саясатынын артыкчылыктарына багыттарына ылайык келет. Түзүлгөн жаштар борборлору жаштар менен тыгыз иштөөгө салым кошуп, жергиликтүү деңгээлде туруктуу өнүгүүгө салым кошот.

Кара-Балта шаарынын маданият үйүндө ал толук кубаттуулукта иштебейт. Ал эми жаштар велосипед тебүү аркылуу сергек жашоо образын жайылтууда активдүү болуп, көчө спорту боюнча «street workout» (street workout) машыгуу ийримдерин жетектеп, республикалык жаштар уюмдарынын мелдештерине жана иш-чараларына, анын ичинде Жаштар иштери боюнча мамлекеттик. Кыргыз Республикасынын дене тарбия жана спорт агенттиктин иш-чараларына катышышат. Ошондой эле, жаштар борбору райондук деңгээлдеги жаштардын башын бириктирген аянтча катары иш алып барат.

«Жалпысынан 10 пилоттук айыл жана шаарлардын алкагында 4000ден ашык жаштар ишкердүүлүк, жаштар саясаты, жергиликтүү өнүгүү, жергиликтүү жана мамлекеттик бийлик органдары менен өнөктөштүк, чыр-чатактарды алдын алуу боюнча окуудан өтүштү. Жаштардын он кыймыл тобу түзүлүп, жергиликтүү жаштардын өнүгүүсүнө башчылык кылып, тиешелүү жергиликтүү бийлик органдары менен тыгыз иш алып барууда». Белгилей кетсек, Жаштар борборлорун түзүү Япония Өкмөтү тарабынан каржыланган ПРООНдун «Борбордук Азияда зомбулук экстремизминин алдын алуу үчүн коомчулуктун туруктуулугун жана аймактык кызматташуусун бекемдөө» аймактык долбоорунун алкагында демилгеленген.

Япония өкмөтүнүн жана ПРООНдун каржылык колдоосунда, Кыргыз Республикасынын Маданият, маалымат, спорт жана жаштар саясаты министрлиги, тиешелүү жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары менен тыгыз өнөктөштүктө өлкө боюнча 10 жаштар борборлору түзүлүп, жаштарды жергиликтүү калктын социалдык-экономикалык жана коомдук турмушуна кеңири тартууну көздөйт.

2009-жылдын 31-июлундагы «Мамлекеттик жаштар саясатынын негизги принциптери тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2006-жылдын 14-апрелиндеги ПЖ №173 Жарлыгы менен бекитилген

2010-жылга чейин Кыргыз Республикасында мамлекеттик жаштар саясатын өнүктүрүү Концепциясы өзүнүн аракеттенүү күчүн жоготкон. Анын негизинде Кыргыз Республикасынын убактылуу өкмөтүнүн 2010-жылдын 26-апрелиндеги УӨ «Кыргыз Республикасынын Жаштар иштери боюнча министрлигин түзүү жөнүндө» Декрети кабыл алынган.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жаштар саясаты, дене тарбия жана спортту өнүктүрүү боюнча комитетинин 2011-жылдын 1-мартындагы «Кыргыз Республикасынын Жаштар иштери боюнча министрлигинин 2015-жылга чейин мамлекеттик жаштар саясатын өнүктүрүү боюнча Стратегиясынын» долбоорун талкуулоонун жыйынтыгы тууралуу» чечими белгиленген. Баарыбызга маалым болгондой, кыргызстандык жаштар Кыргызстан: ийгиликтүү жаштар – ийгиликтүү өлкө» деген идеянын негизинде, зор умутторго умтулган.

Азыркы Кыргызстандын тарыхында 2005-жылдагы «Жоогазын революциясынын» активдүү катышуучулары болгон «Кел-Кел» жана «Бирге!» сыяктуу жаштардын радикал-демократиялык кыймылдары болгон. Ал уюмдарга дарга юмдарга тастыктаган белгилүү мисалдар бар. Жаштардын бирикмелердин катарына ар түрдүү саясий партиялардын, укук коргоо уюмдарынын, журналисттердин, жаш активисттердин өкүлдөрү киришкен.

Жаштардын саясий кыймылдарын ар дайым өзгөчөлөнтүп турган нерсе – эл алдындагы стандартка төп келбеген адвокат-компаниялары, түрдү акцияларды уюштуруу болгон. 2010-жылдын апрелиндеги окуяларда да ошол кездеги мамлекеттик системага каршы күрөштө негизги кыймылдаткыч күч катары жаштардын катышуусу көрүнүктүү болгон. Революциядан кийинки толкун менен кошо бүт өлкө аймагында, анын ичинде региондордо ар кандай жаштар жана саясий уюмдар түзүлө баштаган жана алардын ишмердиги өлкөнүн түштүгүндө 2010-жылдын июнь айында болгон окуялар учурунда күч алган. Ал мезгилдин жаркын өкүлдөрү катары «7-апрель», «Патриот», «Кыргызстан жаштар кеңеши», «Кырк Чоро», «Калыс», «Мекен шейиттери», «Айкөл Ала-Тоо», «Табылга» уюмдары жана башка уюмдар болушкан. Бул уюмдар ынтымактуу иш жүргүзүп, бири-биринин демилгесин колдоп, биргелешкен иш-чараларды өткөрүп турушкан. Алар өз ишмердигине ар кыл саясий партиялардын өкүлдөрүн да тартышканы коомго белгилүү. Анткени, демилгелердин көпчүлүгү кыска мезгилде эле өкүм сүрүп, ишмердиги убактылуу мүнөзгө ээ экендиги менен айырмаланат, анткени мындай саясий кыймылдар менен демилгелүү топтордун, адатта уюштуруу түзүмдөрү болбойт, материалдык-техникалык базасы жок, көздөгөн бир багыты жана юридикалык статусу жок. Бейформал саясий уюмдардын жашоосуна, андан аркы өнүгүшүнө

мыйзам боюнча мындай демилгелүү топтордун бийликке барууга укугу жоктугу кыйынчылык түзөт. Бүгүнкү күндө жогоруда аталган уюмдардын көбү өз иштерин тилекке токтоткон. Анын негизги себептеринин бири болуп, алардын а өзөгүн түзгөн адамдардын тарап кетиши, башка уюштуруу иштерине өтүп кеткендиги болгон. Мисалы, «Кел-Кел» жаштар кыймылы (2005-жылы уюштурулган) өзүнүн ишмердигин токтоткон, анын мүчөлөрүнүн бир бөлүгү мурдатан иштеген саясий партияга кирип кетишти, айрым лидерлери коомдук-саясий ишке катышууну такыр эле токтотуп коюшкан жана кээ бирлери чет мамлекеттерге жумушсуздук айынан кетүүгө мажбур болушкан [5, 16-б.].

Мамлекетибиздин коомдук-саясий турмушуна жаштардын саясий катышы болуш керек деген идеяны өнүктүргөндүгүнөн улам «7-апрель», «Кыргызстан жаштар кеңеши», «Табылга» сыяктуу уюмдар өз алдынча саясий партиялар деңгээлине өсүп жетишти жана республикалык жана жергиликтүү кеңештерге шайлоолордо бир топ жакшы көрсөткүчтөргө ээ болушту. Андан тышкары бейформал саясий уюмдарга мүчөлүк айрым лидердин бийликке жетишине жакшы тепкич болуп берген жакшы мисалдар бар, бирок ал дагы жашы 28ге чейинки жаштарга тиешелүү эмес. Кыргызстандагы азыркы учурдагы көрүнүктүү бейформал саясий уюмдардын бири «Жаңы муун» (2015-жылдан бери иштейт) кыймылы эсептелет. Аталган кыймылдын мисалы менен ушундай уюмдардын ишмердигинин принциптерин байкап көрсөк болот. Алардын ишинин негизин эреже катары тармактык принцип түзөт. «Жаңы муун» кыймылынын лидерлеринин биринин айтымында, уюмдун бир нече лидерлеринен турган негизги өзөк бар жана алардын ар биринин өз кишилеринен турган топтору бар. Мындай форматта иштөө лидерлердин өзүнө жагат, анткени так түзүлгөн иерархия жок, бардык чечимдер уюмдун ар бир мүчөсүнүн пикирин эске алуу менен коллегиялдуу түрдө кабыл алынат. Бейформал саясий уюмдардын лидерлеринин арасында жүргүзүлгөн кейс-стади саясий кыймылга кирген же өздөрү ушундай уюмдарды түзгөн жаш адамдардын көпчүлүгү мурун саясий партиялардын мүчөсү болгондугун көрсөттү. Коомдо жаштар жалпысынан азыркы партиялардын бардыгына ишеним жоктугу, алар өз муунундагы шакирттерин чогултпастыгы, өз алдынча саясий күч болуулары келгендиги, ошондой эле, бийликтеги саясий күчтөргө көз каранды болгусу келбегендиги, саясий партиялардын лидерлеринен көңүлдөрү калгандыгы жана өлкөдөгү саясий процесстерге таасир көрсөтүү мүмкүнчүлүгү жок деген пикирдерди карманышат.

«Кыргыз Республикасынын жаштар саясатынын 2016-2020-жылдардагы стратегиясына» жаштарга саясий билим берүү жана саясий уюмдарда жаш-

тар менен иштешүү компонентин киргизүү. Коомдо калыптанган партиялык системага багытталган кадр саясатынын стратегиясын иштеп чыгуу аныкталган, тилекке каршы, алгылыктуу иш-чаралар иштелип чыкпагандыктан, бул компонент иш жүзүнө ашпай калган. Ошондой эле, бул стратегияда, мамлекеттик кызматтагы жаш адистер үчүн насаатчылык программасын иштеп чыгуу жана ишке киргизүү, саясий партияларга партиянын жаш мүчөлөрүн өстүрүү жана аларга билим берүү боюнча өздөрүнүн партиялык мектептерин түзүп, партиянын кадрдык дараметин бекемдөөгө жана жаштардын чечимдерди кабыл алуу процессине катышууга мүмкүнчүлүк түзүүгө өзөчө көңүл буруу, партиялардын саясий кеңешинин курамына жаштардын өкүлдөрүн киргизүү [2, 6-б.] каралган.

Адабияттар:

1. Алымкулов А. Жаштардын социалдашуусунун негиздери. - Б.: Труды ИСРиП, 2016. -154 с.
2. 2019-жылдын 18-октябрында №562 токтому Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-2030-жылдардагы Жаштар саясатынын Концепциясы. Мыйзамы. / Эркин Тоо, 2019, 18-октябрь.
3. Шамыраниева, Г. Международные фонды в социокультурном пространстве Кыргызстана [Текст] / Г. Шамыраниева. - Бишкек: [б.и.], 2012. –121 с
4. Темирбаев У. СССРдин таркашы жана анын 20 жылдык кесепеттери [Текст] / У. Темирбаев. - Бишкек, 2011. - 121 б.
5. Кыргыз Республикасынын Улуттук Программалары жөнүндөгү маалыматтар жыйнагы [Текст]. - Бишкек, 2005. - 32-б.
6. Усенова А. Задачи современной государственной молодежной политики кыргызстана. / Известия ВУЗов Кыргызстана. 2020. №. 5. С. 146-149.